

Arbeidsmarktprognoses Rivierenland 2023-2028

Citation for published version (APA):

Cobben, L., Cörvers, F., Dijkman, S., Hendrikse, A., & Smeets, C. (2024). *Arbeidsmarktprognoses Rivierenland 2023-2028*. ROA. ROA Fact Sheets No. 012E <https://doi.org/10.26481/umarof.2024012E>

Document status and date:

Published: 01/10/2024

DOI:

[10.26481/umarof.2024012E](https://doi.org/10.26481/umarof.2024012E)

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

Arbeidsmarktprognoses Rivierenland 2023-2028

Luc Cobben
Frank Cörvers
Sander Dijksman
Arnold Hendrikse
Chayenne Smeets

ROA Factsheet

ROA-F-2024/12E

Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt | ROA
Research Centre For Education and the Labour Market | ROA

Aandachtspunten voor Rivierenland

- Gezien de geografische ligging van Rivierenland kan een deel van de oplossing voor de verwachte grote knelpunten op de arbeidsmarkt voor hoger opgeleiden in Rivierenland, gelegen zijn in het uitbreiden van het wervingsgebied naar andere arbeidsmarktregio's in Gelderland en Nederland, waar de knelpunten over het algemeen wat minder groot zijn.
- Er is vooral aandacht nodig voor de verwachte grote knelpunten bij de opleidingssector bachelor techniek & ict, omdat de werkgelegenheid in Rivierenland hier relatief groot is ten opzichte van Nederland.
- In Rivierenland is er met het oog op leven lang ontwikkelen extra aandacht nodig voor het faciliteren van korte trainingen voor werkenden op vrijwel alle opleidingsniveaus.
- Om de knelpunten voor werkgevers te verlichten voor personeel op de opleidingsniveaus vmbo gemengd/theoretisch en havo/vwo, is het belangrijk dat werkloze en werkende ongeschoolden (met alleen basisonderwijs) en vmbo'ers basis/kader (incl. mbo1) zich opscholen.
- Mede in het kader van diversiteitsbeleid is het wenselijk dat de werkenden met een lage opleiding en een niet-Europese migrantieachtergrond hun arbeidsmarktperspectief via vervolgoopleidingen kunnen verbeteren.

Inleiding

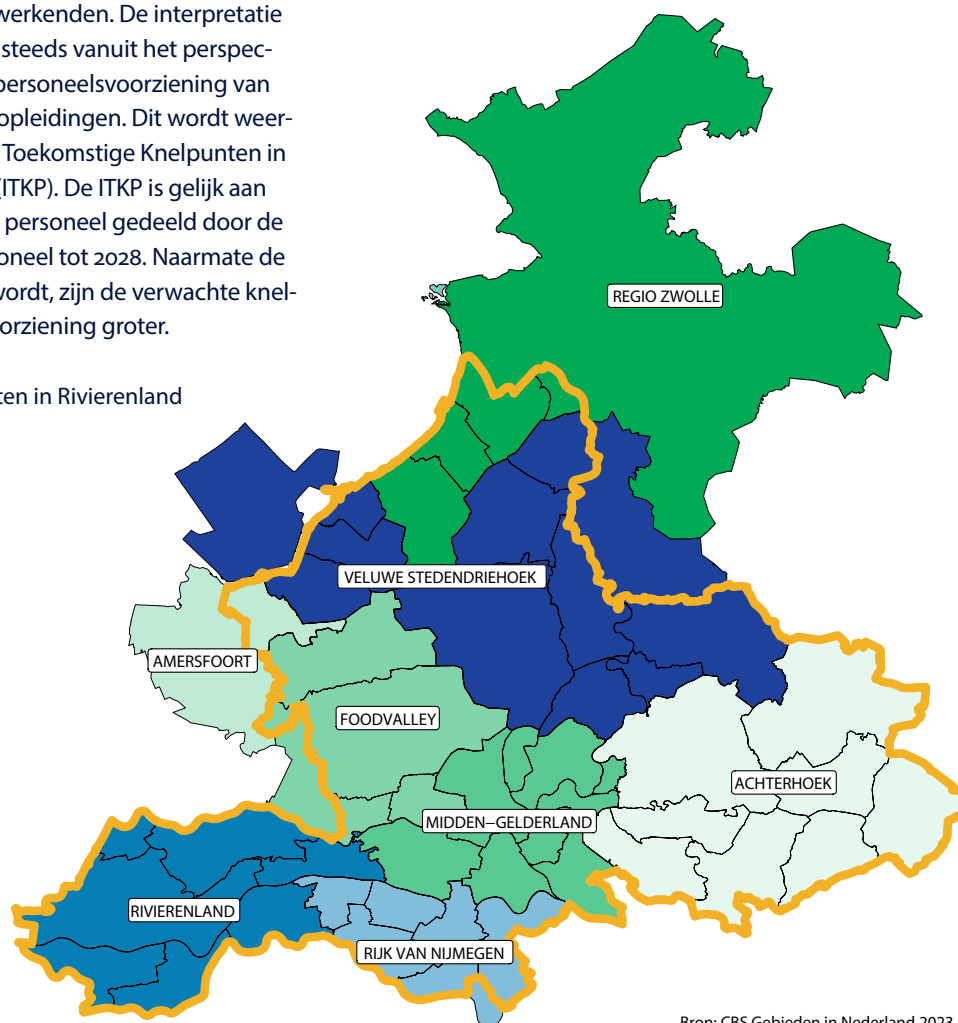
Als onderdeel van het Project Onderwijs-Arbeidsmarkt (POA) stelt het ROA tweemaal regionale arbeidsmarktprognoses op die tegemoetkomen aan de toenemende belangstelling voor regionale arbeidsmarktinformatie. Binnen dit kader past ook deze factsheet met arbeidsmarktprognoses voor Rivierenland. Deze en de overige vijf factsheets zijn samen met de factsheet voor heel Gelderland in opdracht van de provincie Gelderland samengesteld. Deze prognoses bestrijken de periode 2023-2028. Waar mogelijk worden de prognoses vergeleken met deze voor Gelderland als geheel en Nederland, en wordt er een relatie gelegd met zowel de sector- als opleidingspecialisatie van de werkgelegenheid in de verschillende regio's. Ook wordt de huidige arbeidsmarkt weergegeven door het tonen van variabelen over de actuele populatie werkenden. De interpretatie van de prognoses gebeurt steeds vanuit het perspectief van werkgevers en de personeelsvoorziening van werkgevers in termen van opleidingen. Dit wordt weergegeven door de Indicator Toekomstige Knelpunten in de Personeelsvoorziening (ITKP). De ITKP is gelijk aan het verwachte aanbod van personeel gedeeld door de verwachte vraag naar personeel tot 2028. Naarmate de waarde van de ITKP lager wordt, zijn de verwachte knelpunten in de personeelsvoorziening groter.

TABEL 1. Gelderse gemeenten in Rivierenland

1. Buren
2. Culemborg
3. Maasdriel
4. Neder-Betuwe
5. Tiel
6. West Betuwe
7. West Maas en Waal
8. Zaltbommel

Figuur 1 bevat een kaart die aangeeft hoe Gelderland is samengesteld uit de verschillende arbeidsmarktregio's, en Tabel 1 geeft een overzicht van de verschillende gemeenten die in Rivierenland gelegen zijn. Vervolgens worden de definities van de belangrijkste variabelen in deze factsheet weergegeven. De gebruikte cijfers in deze factsheet zijn gebaseerd op de Enquête Beroepsbevolking (EBB) van het CBS. Als er over twee jaar minder dan 80 ongewogen respondenten voor een opleiding in de EBB zijn, worden deze opleidingen niet meegenomen in de rapportage omdat de informatie dan niet voldoende betrouwbaar wordt geacht.

FIGUUR 1. Arbeidsmarktregio's binnen Gelderland

Bron: CBS Gebieden in Nederland 2023

Arbeidsmarktprognoses Rivierenland 2023-2028

Leeswijzer

Na deze inleiding bevat de factsheet de volgende onderdelen:

- Belangrijkste bevindingen. De aandachtspunten aan het begin van deze factsheet zijn hierop gebaseerd.
- Prognoses en actuele arbeidsmarkt cijfers naar opleidingsniveau. Er wordt op hoofdlijnen een overzicht gegeven, met daarbij paragrafen over diversiteit op de arbeidsmarkt en leven lang ontwikkelen.
- Sectorspecialisatie. Dit bevat een overzicht van de sectoren waarin de arbeidsmarktregio qua werkgelegenheid relatief sterk of minder sterk in is gespecialiseerd ten opzichte van Nederland.
- Arbeidsmarktknelpunten naar opleidingssector. Hier wordt een onderscheid gemaakt naar de verwachte knelpunten voor werkgevers als het gaat om opleidingssectoren in het middelbaar beroepsonderwijs en het hoger onderwijs.
- Relatie arbeidsmarktknelpunten en specialisatie naar opleiding. De knelpunten voor werkgevers worden gerelateerd aan de werkgelegenheidsspecialisatie
- Bijlage. Deze bevat tabellen die een vergelijking met Nederland en Gelderland mogelijk maken. Meer cijfers zijn te vinden in aparte Excel-files.

Definitie begrippen

Prognosevariabelen

- **Uitbreidingsvraag:** Vraag naar nieuwe arbeidskrachten die ontstaat door groei van de werkgelegenheid. Als er sprake is van een werkgelegenheidsdaling, is de uitbreidingsvraag negatief.
- **Vervangingsvraag:** Vervangingsvraag is de vraag naar nieuwe arbeidskrachten die ontstaat door bijvoorbeeld pensionering, (tijdelijke) uittreding vanwege zorgtaken, arbeidsongeschiktheid, beroepsmobiliteit of doorstroom naar een andere opleiding.
- **Substitutievraag:** Deze vraagcomponent maakt onderdeel uit van de Indicator Toekomstig Arbeidsmarktperspectief (ITA, gepresenteerd in eerdere versies van deze publicatie), maar wordt niet apart gepresenteerd zoals de uitbreidings- en vervangingsvraag. De substitutievraag is meestal klein en verwijst naar de additionele vraag die kan ontstaan op de arbeidsmarktsegmenten van aanvullende opleidingen.
- **Arbeidsmarktuistroom:** De som van de vervangingsvraag en de absolute waarde van de negatieve uitbreidingsvraag. De arbeidsmarktuistroom is minstens even groot als de vervangingsvraag omdat de uitstroom ook de uittrekkers bevat die vanwege de werkgelegenheidskrimp (i.e. de negatieve uitbreidingsvraag) ten gevolge van bijvoorbeeld gedwongen ontslagen, niet worden vervangen.
- **Arbeidsmarktinstroom:** De arbeidsmarktinstroom is het verwachte aanbod van nieuwe arbeidskrachten op de arbeidsmarkt. Deze is gebaseerd op de verwachte uitstroom uit het initiële dag-, deeltijd-, niet-reguliere voltijdonderwijs en de beroepsgerichte volwasseneneducatie. Daarnaast wordt er rekening gehouden met het aanbod van jongeren voor bijbanen. Door dit extra aanbod ontstaan in de nieuwe ten opzichte van de vorige prognoses vooral aan de onderkant van de arbeidsmarkt (basisonderwijs en vmbo basis/kader) veel minder knelpunten in de personeelsvoorziening. Ook is de instroom gecorrigeerd voor pendel- en verhuisgedrag van afgestudeerden. Hiermee is de getoonde instroom afwijkend van die uit eerdere rapportages.
- **Baanopeningen:** Baanopeningen zijn de totale vraag naar nieuwkomers op de arbeidsmarkt, zoals deze is bepaald door de werkgelegenheidsgroei (positieve uitbreidingsvraag) en de vervangingsvraag.

- **ITA:** Indicator Toekomstige Arbeidsmarktsituatie (ITA) voor schoolverlaters in 2028. Het betreft de som van de verwachte uitbreidings-, vervangings- en substitutievraag gedeeld door de verwachte arbeidsmarktinstroom van schoolverlaters en de kortdurig werklozen. Tevens wordt er rekening gehouden met de mobiliteit van werkenden uit andere regio's als de kansen op de arbeidsmarkt tussen regio's verschillen (pendel- en verhuiscorrectie). Naarmate de waarde van ITA hoger ligt, is er sprake van een slechter arbeidsmarktperspectief. Een waarde tussen 1,01 en 1,05 duidt op een evenwichtssituatie. In deze factsheet wordt het arbeidsmarktperspectief niet besproken vanuit het oogpunt van schoolverlaters maar van werkgevers.
- **ITKP:** Indicator Toekomstige Knelpunten in de Personeelsvoorziening (ITKP) voor werkgevers in 2028. Naarmate de waarde van de indicator lager wordt, zijn de verwachte knelpunten in de personeelsvoorziening groter. De ITKP wordt op dezelfde manier berekend als de ITA. Het enige verschil met de ITA is dat bij de ITKP rekening wordt gehouden met de uitstroom van werkenden als gevolg van een krimpende werkgelegenheid (door bijvoorbeeld gedwongen ontslagen). Deze uitstroom van werknemers kan ingezet worden om de knelpunten in de personeelsvoorziening bij werkgevers elders op de arbeidsmarkt te verlichten. Zeker wanneer bedrijven geconfronteerd worden met een krappe arbeidsmarkt voor een bepaald opleidingstype, zullen zij van deze mogelijkheid gebruik maken.
- **Typering ITKP:** Een kwalitatieve beschrijving van de ITKP. $ITKP \leq 0,85$ wordt als "zeer grote" knelpunten in de personeelswerving getypeerd, $ITKP > 0,85$ en $\leq 1,00$ als "groot", $ITKP > 1,00$ en $\leq 1,05$ als "enige", $ITKP > 1,05$ en $\leq 1,15$ als "vrijwel geen" en $ITKP > 1,15$ als "geen" knelpunten.
- **Loopbaanperspectief:** Bruto uurloon van werkenden in de leeftijdsgroep 40-49 jaar gedeeld door het bruto uurloon van werkenden in de leeftijdsgroep 20-29 jaar.
- **Trainingsintensiteit <6mnd (%):** Percentage van de werkenden die op het enquêtemoment een opleiding volgen met een duur van minder dan 6 maanden.
- **Trainingsintensiteit >6mnd (%):** Percentage van de werkenden die op het enquêtemoment een opleiding volgen met een duur van 6 maanden of langer.
- **Bruto uurloon:** Gemiddeld bruto uurloon van werknemers in euro's.
- **Werkenden:** Minimaal 1 uur werkzaam en in de leeftijd 15-74 jaar.
- **Bruto arbeidsparticipatie:** het aandeel van de (werkzame en werkloze) beroepsbevolking in de potentiële beroepsbevolking (beroeps- en niet-beroepsbevolking van 15 t/m 74 jaar).
- **Werkzaamheid:** Het percentage werkzaam is de werkzame beroepsbevolking als percentage van de beroepsbevolking.
- **Werkloosheid:** Het percentage werkloos is de werkloze beroepsbevolking als percentage van de beroepsbevolking.
- **Vast werk:** Personen met een vast dienstverband. Percentage op basis van werknemers in de werkzame beroepsbevolking.
- **Voltijds:** Voltijdarbeid betreft personen die minstens 35 uur per week werkzaam zijn. Percentage op basis van de werkzame beroepsbevolking.
- **Leeftijd:** Gemiddelde leeftijd.
- **Uren:** Gemiddeld aantal uren per week.
- **Student/scholier:** Percentage van de werkenden met maatschappelijke positie student/scholier.
- **Sectorspecialisatie:** De verhouding tussen het aandeel van het aantal werkenden in een sector in een bepaalde regio ten opzichte van het aandeel van die sector in Nederland. Een sectorspecialisatiecoëfficiënt groter dan 1,00 impliceert dat het aandeel werkenden in de desbetreffende sector in de regio groter is dan in Nederland als geheel.
- **Opleidingspecialisatie:** De ratio van het aandeel werkzame personen met een bepaalde opleidingscategorie die wonen in een bepaalde regio ten opzichte van het aandeel van die opleidingscategorie in het Nederlandse totaal. Indien de specialisatiecoëfficiënt voor een opleidingscategorie groter is dan 1,00, betekent dit dat de regio in verhouding tot Nederland een groter aandeel van mensen met deze opleiding kent.

Actuele variabelen

- **(Kind van) niet-Europese migrant:** Zelf niet in Nederland geboren, of zelf in Nederland geboren en niet beide ouders in Nederland geboren. Geboorteland is dan niet-Europees.

Arbeidsmarktprognoses Rivierenland 2023-2028

Belangrijkste bevindingen

- De arbeidsmarktregio Rivierenland heeft, net als de Achterhoek, een zeer sterk agrarisch profiel. Het werkgelegenheidsaandeel in de sector landbouw, bosbouw en visserij is ruim twee keer zo groot als het Gelderse en Nederlandse aandeel in deze sector. Verder is er enige specialisatie in sommige nijverheids- en dienstensectoren en ligt het werkgelegenheidsaandeel relatief laag in (semi-)publieke sectoren.
- De gemiddelde leeftijd van de werkzame beroepsbevolking van Rivierenland wijkt weinig af van Gelderland. Het aandeel vrouwen op de arbeidsmarkt is wel iets lager dan in Gelderland en Nederland. Vooral op de laagste opleidingsniveaus (basisschool en vmbo basis/kader, mbo 1) werken weinig vrouwen.
- In Rivierenland worden er door werkenden minder korte trainingen gevolgd vergeleken met Gelderland en Nederland. Voor lange trainingen is er nauwelijks verschil.
- Overeenkomstig de bevolkingssamenstelling werken er in Rivierenland vergeleken met Gelderland en Nederland weinig mensen met een niet-Europese migratieachtergrond. Het percentage werkzame migranten met een niet-Europese achtergrond is zelfs erg laag op mbo2-, mbo3- en mbo4-niveau. Basisonderwijs, vmbo basis/kader, mbo1 en havo/vwo kennen de hoogste percentages werkzame migranten met een niet-Europese achtergrond.
- De werkloosheid in Rivierenland ligt gemiddeld lager dan in de rest van Gelderland. De arbeidsparticipatie is het laagst voor de ongeschoolden (alleen basisonderwijs) en vmbo'ers.
- De verwachte werkgelegenheidsgroei is met 0,4% van de werkzame beroepsbevolking, vergeleken met de overige Gelderse arbeidsmarktregio's, relatief groot. Deze uitbreidingsvraag is het hoogst voor de werkgelegenheid van mbo'ers.
- Omdat de arbeidsmarktinstroom als percentage van de werkgelegenheid ook vrij hoog is, worden er in Rivierenland voor de periode tot 2028 vrijwel geen knelpunten in de personeelsvoorziening verwacht. Vanuit werkgeversperspectief is de situatie er iets beter dan gemiddeld in Gelderland en Nederland, waar enige knelpunten worden verwacht.
- Ondanks dat op alle mbo-niveaus de uitbreidingsvraag relatief hoog is, worden hier geen grote knelpunten verwacht. Op mbo2- en mbo4-niveau is de arbeidsmarkt redelijk in evenwicht, waardoor werkgevers tot 2028 naar verwachting slechts enige knelpunten tegemoet kunnen zien. Op mbo3-niveau worden vrijwel geen knelpunten verwacht omdat de arbeidsmarktinstroom bijzonder hoog is.
- In tegenstelling tot de arbeidsmarkt voor ongeschoolden (met alleen basisonderwijs) en vmbo basis/kader (incl. mbo1) zijn de verwachte knelpunten voor gediplomeerden van vmbo gemengd/theoretisch (incl. havo/vwo onderbouw) en havo/vwo groot. Dit komt vrijwel overeen met Gelderland als geheel.
- De verwachte knelpunten voor afgestudeerden van masteropleidingen zijn eveneens groot. Het verwachte aanbod is dus kleiner dan de verwachte vraag naar arbeid, terwijl deze voor Gelderland en Nederland redelijk in balans zijn.
- Rivierenland heeft relatief weinig werkgelegenheid voor hoger opgeleiden. Werkgevers kunnen voor deze groep niettemin over het algemeen grote knelpunten in de personeelsvoorziening verwachten.
- De opleidingssector bachelor techniek & ICT is de enige van het hoger onderwijs waarin Rivierenland zowel een relatief groot werkgelegenheidsaandeel heeft ten opzichte van Nederland als verwachte grote knelpunten in de personeelsvoorziening.
- Er worden ook grote knelpunten in de regio verwacht voor opleidingssectoren waarin de regio qua werkgelegenheid niet is gespecialiseerd: bachelor zorg & onderwijs, master economie & maatschappij en master techniek & ict.

Prognoses en actuele arbeidsmarktcijfers naar opleidingsniveau

Rivierenland is met 114.100 werkenden een kleine arbeidsmarktregio. Met 0,4% is Rivierenland op FoodValley na de Gelderse arbeidsmarktregio waar de meeste baangroei wordt verwacht. De arbeidsmarktinstroom is vergelijkbaar met Nederland en Gelderland, waardoor Rivierenland iets meer baanopeningen tegemoetziet. Echter is de arbeidsmarktinstroom ook relatief hoog, wat erin resulteert dat vraag en aanbod van arbeid redelijk in balans zijn. Ten opzichte van Gelderland en Nederland zijn de verwachte knelpunten in de personeelsvoorziening iets kleiner. Voor Rivierenland als geheel zijn er vrijwel geen knelpunten te verwachten, terwijl er voor Gelderland en Nederland enige knelpunten worden verwacht.

Tabel 2a geeft de arbeidsmarktprognoses weer naar opleidingsniveau (voor de vergelijking met Gelderland en Nederland, zie Tabel A2 en A3 in de Bijlage). Er wordt voor het hoger onderwijs onderscheid gemaakt tussen bachelor- en masterniveau. Een uitsplitsing van de arbeidsmarktprognoses voor de komende zes jaar naar opleidingsniveau laat zien dat er voor drie niveaus grote knelpunten in de personeelsvoorziening worden verwacht. Het gaat hierbij om vmbo gemengd/theoretisch, havo/vwo onderbouw, havo/vwo en hbo-/wo-master. Dit komt vooral door een hoge vervangingsvraag ten opzichte van de arbeidsmarktinstroom. Ondanks dat op alle mbo-niveaus de uitbreidingsvraag relatief hoog is, worden hier geen grote knelpunten verwacht. Werkgevers die op zoek zijn naar personeel met een mbo2- of mbo4-diploma zullen slechts enige knelpunten ervaren; de arbeidsmarkt is hier redelijk in evenwicht. Voor mbo3 is dit niet het geval. Hier worden vrijwel geen knelpunten verwacht omdat de arbeidsmarktinstroom bijzonder hoog is.

Uit Tabel 2b blijkt dat het opvangen van de grote knelpunten voor mastergediplomeerden wordt bemoeilijkt door de uitgangssituatie. Het zal lastig zijn om de huidige gediplomeerden meer in te zetten aangezien de werkloosheid voor hen zeer laag is en deze groep al het hoogste aandeel vaste en voltijdwerkers kent. Op de mbo- en bachelorniveaus is de werkloosheid ook erg

laag. Er is hier wel meer ruimte om het aantal gewerkte uren per week uit te breiden. Echter zijn de verwachte knelpunten er beduidend kleiner. Op de overige opleidingsniveaus zijn er weliswaar meer mogelijkheden om het aantal uren per week uit te breiden en betere arbeidsvoorwaarden te bieden door middel van een vast contract of een hoger uurloon, maar is er de beperking dat hier relatief veel scholieren en studenten in bijbanen werken. Op de laagste niveaus zijn er slechts kleine verwachte knelpunten voor werkende ongeschoolden (met alleen basisonderwijs) of werkenden met een diploma vmbo basis/kader, mbo1.

Diversiteit

Het aandeel vrouwen op de arbeidsmarkt in Rivierenland is met 45,8% iets lager dan in Gelderland en Nederland, waar dit percentage rond de 47% ligt. Op mbo3- en mbo4-niveau werken meer vrouwen dan mannen. Op de overige niveaus is het merendeel man. Vooral op de laagste twee opleidingsniveaus werken weinig vrouwen.

De gemiddelde leeftijd in Rivierenland is iets ouder dan 40 jaar. Dit verschilt niet sterk met Gelderland en Nederland aangezien de gemiddelde leeftijd hier bijna 41 jaar is. Tabel 2b laat wel zien dat er aanzienlijke leeftijdsverschillen zijn naar opleidingsniveaus. Leeftijden variëren tussen bijna 32 jaar oud (havo of vwo) en 45 jaar oud (master). Dat hangt onder meer samen met het hoge percentage scholieren of studenten dat werkzaam is op de lagere opleidingsniveaus.

Het aandeel migranten met een niet-Europese achtergrond in de werkzame beroepsbevolking is, in vergelijking met Gelderland maar vooral met Nederland, lager in Rivierenland. In Nederland heeft 18% van de werkenden een migratieachtergrond, terwijl dit in Rivierenland maar 10% is. Basisonderwijs, havo/vwo en vmbo basis/kader, mbo1 kennen de hoogste percentages werkzame migranten met een niet-Europese achtergrond. Dit percentage werkzame migranten met

Arbeidsmarktprognoses Rivierenland 2023-2028

een niet-Europese achtergrond is zelfs erg laag op mbo2-, mbo3- en mbo4-niveau (zie voor een vergelijking met Gelderland en Nederland Tabel A.2 en A.3 in de Bijlage).

Leven lang ontwikkelen

Vergeleken met Gelderland en Nederland (respectievelijk 8,8% en 9,2%) volgen minder werkenden een korte training in Rivierenland (7,7%). Dit patroon is op de meeste opleidingsniveaus terug te zien (zie Bijlage voor Gelderland en Nederland). Voor de langere cursussen (meer dan 6 maanden) is het percentage (21,5%), gelijk aan het gemiddelde van Gelderland en vergelijkbaar met heel Nederland. De kortere cursussen worden voornamelijk gevolgd door werkenden met hogere diploma's. Voor de langere opleidingen geldt dit minder. Die zijn het meest in trek onder werkzame scholieren en studenten die nog geen diploma hebben (basisonderwijs), vmbo gemengd/theoretisch, havo/vwo-onderbouw en havo/vwo. Het betreft dan vaak vervolgopleidingen in het (v)mbo of het hoger onderwijs.

TABEL 2A. Arbeidsmarktprognoses* (2023-2028) Rivierenland naar opleidingsniveau

	Basis-onderwijs	Vmbo b/k, mbo1	Vmbo g/t, havo/ vwo-onderbouw	Havo, vwo	Mbo 2	Mbo 3	Mbo 4	Hbo-/wo- bachelor	Hbo-/wo-master, doctor	Totaal
Uitbreidingsvraag (%)	0,3	0,3	0,5	0,3	0,5	0,6	0,5	0,2	0,4	0,4
Vervangingsvraag (%)	8,0	2,2	5,9	2,3	2,6	2,3	3,2	2,8	3,5	3,4
Arbeidsmarktinstroom (%)	10,8	6,9	1,5	0,9	3,5	6,0	3,9	4,0	3,1	4,3
ITKP (Rivierenland)	1,14	1,24	0,86	0,97	1,05	1,21	1,05	1,07	0,98	1,06
Typering ITKP (Rivierenland)	vrijwel geen	geen	groot	groot	enige	geen	enige	vrijwel geen	groot	vrijwel geen
ITKP (GLD)	1,18	1,18	0,83	0,99	1,06	1,10	1,04	1,07	1,02	1,05
Typering ITKP (GLD)	geen	geen	zeer groot	groot	vrijwel geen	vrijwel geen	enige	vrijwel geen	enige	enige
Loopbaanperspectief (NL)	1,35	1,36	1,46	1,75	1,38	1,33	1,44	1,59	1,69	1,58

TABEL 2B. Actuele arbeidsmarkt cijfers (2021-2022) Rivierenland naar opleidingsniveau

	Basis-onderwijs	Vmbo b/k, mbo1	Vmbo g/t, havo/ vwo-onderbouw	Havo, vwo	Mbo 2	Mbo 3	Mbo 4	Hbo-/wo- bachelor	Hbo-/wo-master, doctor	Totaal
Bruto uurloon (NL)	15,9	18,7	15,9	20,0	21,5	21,2	23,5	29,0	36,0	25,0
Werkenden	7800	15000	12000	13100	9200	11700	24900	30200	16400	141100
Bruto arbeidsparticipatie (%)	54,3	73,1	67,1	81,9	78,2	78,4	88,3	82,2	86,3	78,1
Werkzaamheid (%)	92,7	97,5	94,1	93,4	97,5	98,9	98,0	98,6	98,4	97,1
Werkloosheid (%)	7,3	2,5	5,9	6,6	2,5	1,1	2,0	1,4	1,6	2,9
Vast werk (%)	63,3	77,1	55,8	58,7	85,4	86,7	86,5	91,4	95,2	81,0
Voltijds (%)	42,5	55,9	33,6	33,1	56,3	55,2	57,8	54,1	67,7	52,5
Uren	27,1	32,9	26,2	26,0	33,5	34,7	34,2	33,2	36,2	32,3
Leeftijd	41,7	42,7	34,7	31,8	44,0	39,3	40,4	41,6	45,3	40,4
Student/scholier (%)	19,1	9,4	34,5	42,3		2,6	6,2	3,1		11,0
Vrouw (%)	36,3	34,6	44,0	44,9	41,3	51,2	51,9	49,1	48,2	45,8
(kind van) niet-Europese migrant (%)	21,7	12,6	9,3	13,0	8,5	6,2	4,9	10,3	10,7	10,2
Trainingsintensiteit <6 mnd (%)	4,2	3,0		3,1	6,7	6,7	10,3	10,8	13,3	7,7
Trainingsintensiteit >6 mnd (%)	34,0	20,4	41,2	49,0	7,1	12,8	15,2	18,3	10,3	21,5

* Prognoses als gemiddeld jaarlijks percentage van de werkzame beroepsbevolking in 2021-2022.

Bron: POA 2023

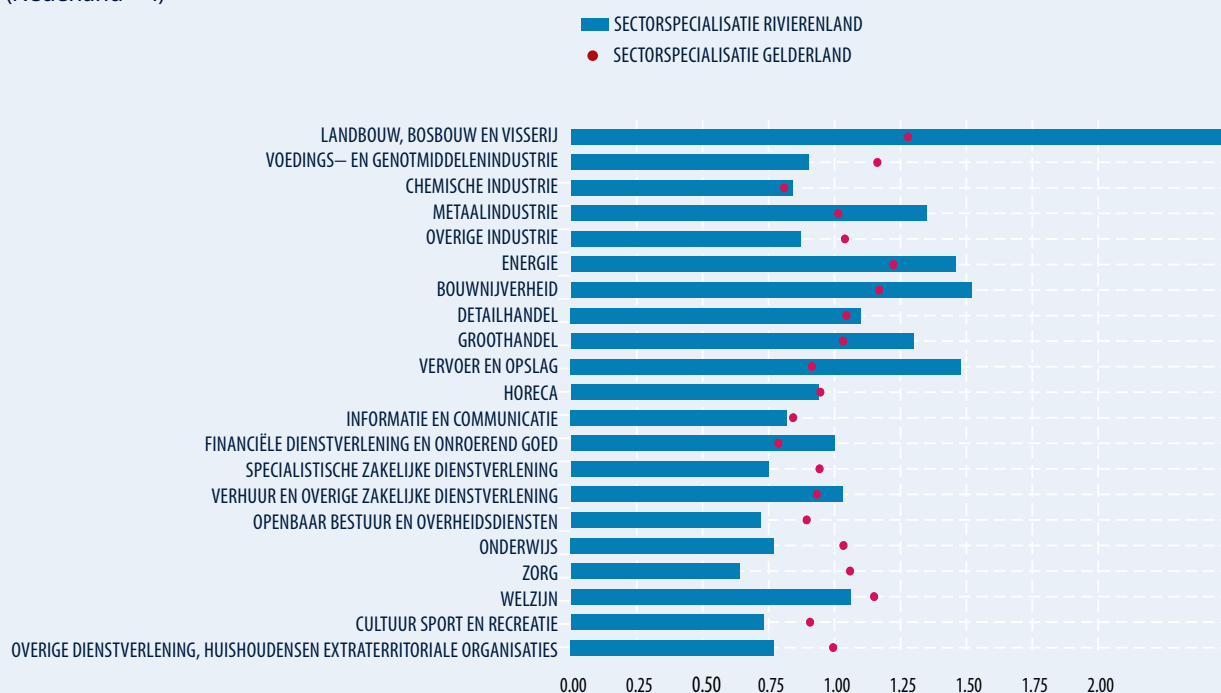
Arbeidsmarktprognoses Rivierenland 2023-2028

Sectorspecialisatie

De sectorspecialisatie is gelijk aan de ratio van het aandeel werkenden in een bepaalde economische sector in de arbeidsmarktregio ten opzichte van het aandeel van die sector in het totaal van Nederland. Indien de specialisatie voor een economische sector groter is dan 1,00, betekent dit dus dat de regio in verhouding tot Nederland een groter aandeel van werkenden in deze sector kent. Economische groei of krimp van een sector zal een grotere invloed op de regionale arbeidsmarkt hebben wanneer de regio gespecialiseerd is in de betreffende sector.

De arbeidsmarktregio Rivierenland is, net als de Achterhoek, zeer sterk gespecialiseerd in landbouw, bosbouw en visserij. Het werkgelegenheidsaandeel is ruim twee keer zo groot als het Gelderse en Nederlandse aandeel in deze sector. De sector is qua absolute werkgelegenheid weliswaar niet zo groot, maar is toch belangrijk voor het regionale profiel. Verder is er enige specialisatie in sommige nijverheids- en dienstensectoren: metaalindustrie, energie, bouwnijverheid, groothandel en vervoer en opslag. In (semi-)publieke sectoren is er doorgaans geen specialisatie van de werkgelegenheid en ligt het werkgelegenheidsaandeel laag vergeleken met Gelderland.

FIGUUR 2. Actuele sectorspecialisatie Rivierenland ten opzichte van Gelderland en Nederland (2021-2022) (Nederland = 1)

Bron: POA 2023

Arbeidsmarktknelpunten naar opleidingssector

De prognoses naar opleidingsniveau uit de eerste paragraaf kunnen verder uitgesplitst worden naar opleidingssector. De kleuren bakenen de gebieden af die corresponderen met de vijf eerder besproken ITKP-typeringen voor de verwachte knelpunten voor werkgevers, gaande van zeer grote knelpunten in de personeelsvoorziening (rood en $ITKP \leq 0,85$) tot geen knelpunten (donkerblauw en $ITKP > 1,15$). Deze kunnen geïnterpreteerd worden als een kwalitatieve aanduiding van de verwachte moeilijkheden die werkgevers zullen ervaren bij het werven van personeel: met bijvoorbeeld veel vraag en weinig aanbod zal dit niet gemakkelijk zijn. Voor de punten op de middelste diagonale lijn zijn verwachte vraag en aanbod aan elkaar gelijk, wat correspondeert met een ITKP gelijk aan 1,00. Hierbij moet worden opgemerkt dat voor de onderliggende opleidingen vraag en aanbod verschillend kunnen zijn van de gemiddeldes per opleidingssector. Zo valt de opleidingssector mbo3 economie en maatschappij bijvoorbeeld uiteen in de subsectoren (1) economie en administratie en (2) handel, ondernemerschap, transport en logistiek. In tegenstelling tot het landelijke en provinciale niveau wordt deze uitsplitsing vanwege databeperkingen op het regionale niveau niet weergegeven.

Middelbaar beroepsonderwijs

Voor alle andere arbeidsmarktregio's in de provincie Gelderland is er een balans opgemaakt van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt per opleidingssector van het middelbaar beroepsonderwijs. Dit is echter niet

mogelijk voor Rivierenland omdat de ongewogen aantallen voor de mbo-opleidingssectoren onder de publicatiegrens van het CBS liggen.

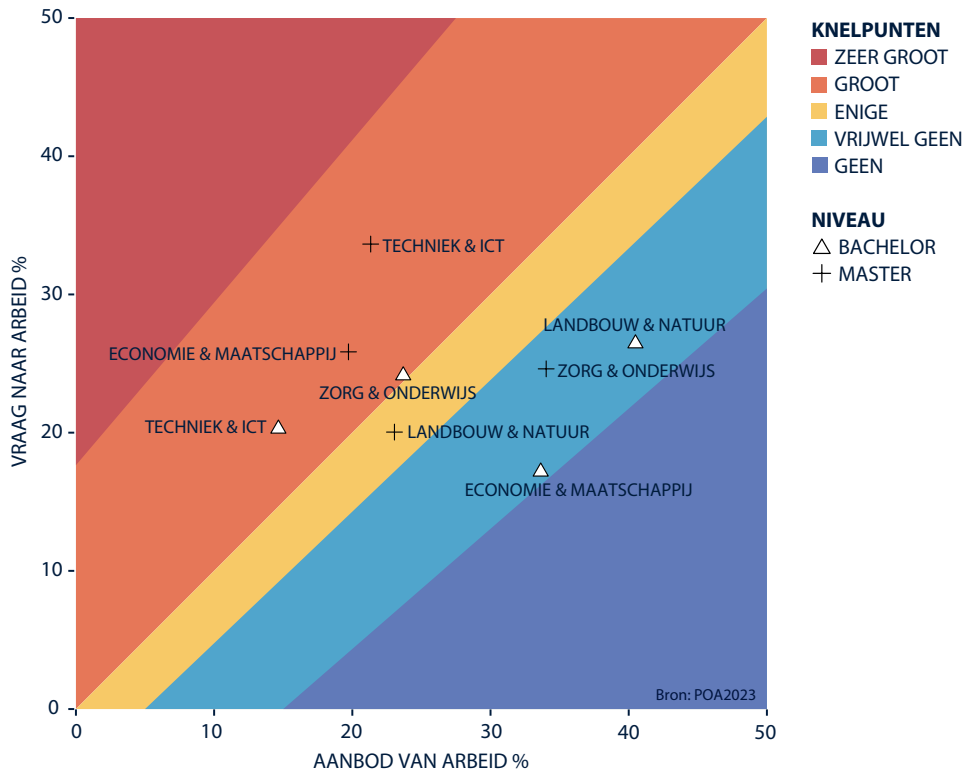
Hoger onderwijs

Figuur 4 toont de verwachte balans tussen arbeidsvraag en -aanbod naar opleidingssector voor het hoger onderwijs. Voor de helft van de getoonde opleidingssectoren worden grote knelpunten in de personeelsvoorziening verwacht. Met name de vraag naar masterafgestudeerden in de richting van techniek & ict is veel hoger dan het aanbod, wat betekent dat het voor werkgevers een uitdaging gaat zijn om genoeg geschikt personeel te vinden binnen deze opleidingssector. Ook zal het aanbod van werkenden met een master economie & maatschappij niet voldoende zijn om aan de vraag te voldoen. De twee andere opleidingssectoren met grote verwachte knelpunten zijn de bacheloropleidingen zorg & onderwijs en techniek & ict. De master landbouw & natuur bevindt zich in het gele vlak, wat betekent dat werkgevers enige knelpunten kunnen verwachten als ze op zoek gaan naar personeel met deze opleidingsachtergrond. De arbeidsmarkt binnen de opleidingssector landbouw & natuur is min of meer in evenwicht. Voor de overige drie opleidingssectoren (bachelor landbouw & natuur, bachelor economie & maatschappij en de master zorg & onderwijs) worden vrijwel geen knelpunten verwachten omdat naar verwachting het aanbod van nieuwe werkzoekende afgestudeerden hoger zal liggen dan de vraag vanuit werkgevers.

Arbeidsmarktprognoses Rivierenland 2023-2028

FIGUUR 3. -

FIGUUR 4. Vraag en aanbod voor opleidingssectoren hoger onderwijs (totaal 6 jaar als % van de werkgelegenheid, Rivierenland (2023-2028))

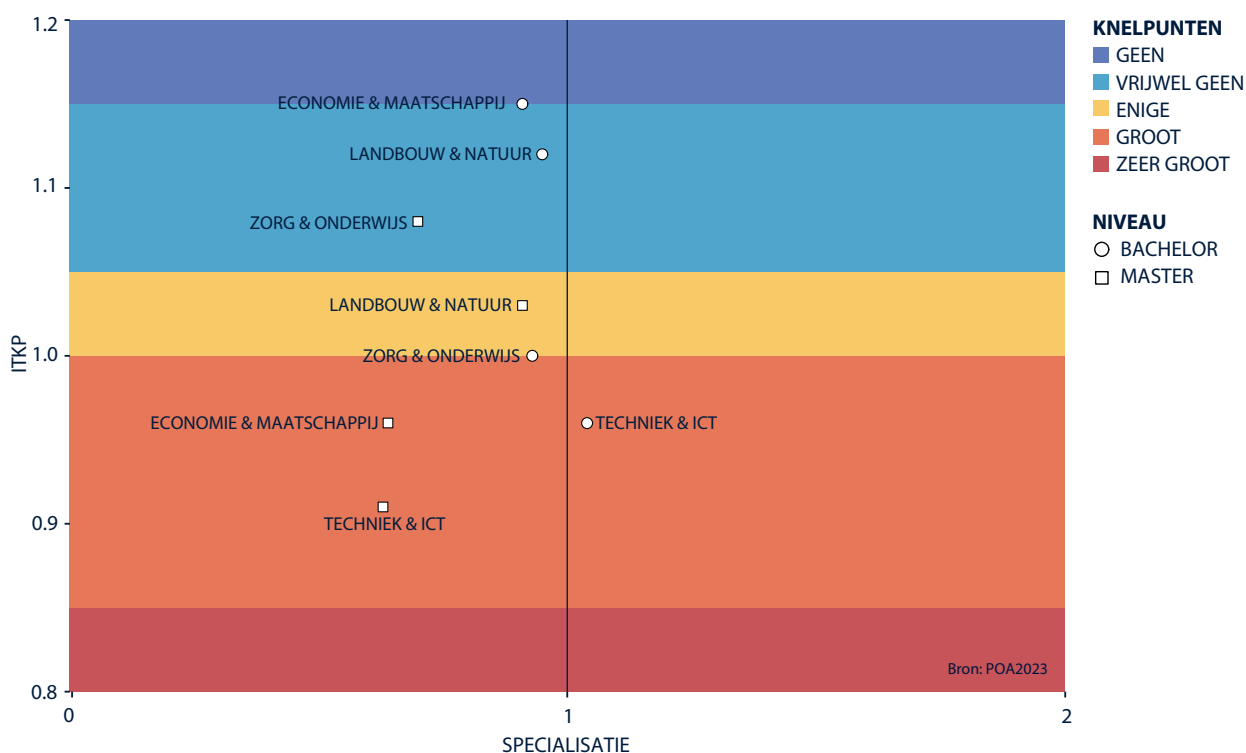
Relatie arbeidsmarktknelpunten en specialisatie naar opleiding

Figuur 5 toont de relatie tussen de verwachte arbeidsmarktknelpunten (ITKP) voor de verschillende opleidingssectoren over de periode 2023-2028 en de omvang van de werkgelegenheid in Rivierenland als gevolg van specialisatie in economische activiteiten en bijbehorende banen. Vanwege het ontbreken van Figuur 3, zal er in Figuur 5 alleen een overzicht van de opleidingssectoren van het hoger onderwijs getoond worden. De specialisatie van de werkgelegenheid is gelijk aan de ratio van het aandeel werkenden van een bepaalde opleidingssector die in Rivierenland wonen ten opzichte van het aandeel van die opleidingssector in Nederland. Indien de specialisatie voor een opleidingssector groter is dan 1,00, betekent dit dat Rivierenland in verhouding tot Nederland een groter aandeel van werkenden met deze opleidingsachtergrond kent. Opleidingssectoren die zich rechtsonder in het kwadrant bevinden vormen

een groter risico voor de regio, aangezien hier grote knelpunten verwacht worden voor sectoren die oververtegenwoordigd zijn in Rivierenland.

Uit de Figuur 5 blijkt dat Rivierenland over het algemeen niet gespecialiseerd is in de werkgelegenheid van hoger opgeleiden. De opleidingssector bachelor techniek & ICT is de enige opleidingssector met grote knelpunten waarin Rivierenland in enige mate is gespecialiseerd. In de figuur is te zien dat de overige grote knelpunten alleen voorkomen voor opleidingssectoren waarin Rivierenland niet gespecialiseerd is: bachelor zorg & onderwijs, master economie & maatschappij en master techniek & ict. Voor de overige opleidingssectoren van hoger onderwijs verwachten we in Rivierenland (vrijwel) geen knelpunten.

FIGUUR 5. Arbeidsmarktknelpunten tot 2028 (ITKP) versus specialisatie naar opleidingssector, Rivierenland.

Arbeidsmarktprognoses Rivierenland 2023-2028

Bijlage

TABEL A1. Arbeidsmarktprognoses* (2023-2028) en actuele arbeidsmarkt cijfers (2021-2022) voor Rivierenland, Gelderland en Nederland

	Rivierenland	Gelderland	Nederland
Uitbreidingsvraag (%)	0,4	0,2	0,3
Vervangingsvraag (%)	3,4	3,4	3,3
Arbeidsmarktinstroom (%)	4,3	4,0	3,9
ITKP	1,06	1,05	1,05
Typering ITKP	vrijwel geen	enige	enige
Werkenden	141100	1158200	9642500
Bruto arbeidsparticipatie (%)	78,1	75,7	75,3
Werkzaamheid (%)	97,1	96,6	96,0
Werkloosheid (%)	2,9	3,4	4,0
Vast werk (%)	81,0	79,2	80,0
Voltijds (%)	52,5	48,7	52,0
Leeftijd	40,4	40,9	40,8
Student/scholier (%)	11,0	11,9	12,0
Vrouw (%)	45,8	47,3	47,0
(kind van) niet-Europese migrant (%)	10,2	12,6	18,0
Uren	32,3	31,5	32,2
Trainingsintensiteit <6 mnd (%)	7,7	8,8	9,2
Trainingsintensiteit >6 mnd (%)	21,5	21,5	21,2

* Prognoses als gemiddeld jaarlijks percentage van de werkzame beroepsbevolking in 2021-2022.

Bron: POA 2023

TABEL A2. Arbeidsmarktprognoses* (2023-2028) en actuele arbeidsmarkt cijfers (2021-2022) voor Gelderland (GLD) naar opleidingsniveau

	Basis-onderwijs	Vmbo b/k, mbo1	Vmbo g/t, havo/ vwo-onderbouw	Havo, vwo	Mbo 2	Mbo 3	Mbo 4	Hbo-/wo- bachelor	Hbo-/wo- master, doctor	Totaal
Uitbreidingsvraag (%)	0,2	0,2	0,3	0,1	0,4	0,5	0,3	0,1	0,2	0,2
Vervangingsvraag (%)	9,4	3,0	6,3	2,0	3,1	2,6	3,0	2,7	3,0	3,4
Arbeidsmarktinstroom (%)	13	6,4	1,4	0,7	4,0	4,5	3,6	3,8	3,0	4,0
ITKP (GLD)	1,18	1,18	0,83	0,99	1,06	1,1	1,04	1,07	1,02	1,05
Typering ITKP (GLD)	geen	geen	zeer groot	groot	vrijwel geen	vrijwel geen	enige	vrijwel geen	enige	enige
ITKP (NL)	1,22	1,17	0,84	0,98	1,04	1,1	1,04	1,08	1,04	1,05
Typering ITKP (NL)	geen	geen	zeer groot	groot	enige	vrijwel geen	enige	vrijwel geen	enige	enige
Werkenden	48900	92100	87800	125100	63900	82200	202500	279100	173100	1158200
Bruto arbeidsparticipatie (%)	51,1	62,4	65,3	76,6	70,4	74,7	85,2	82,5	85,9	75,7
Werkzaamheid (%)	91,2	97,0	94,0	94,5	97,4	98,0	97,9	97,3	97,2	96,6
Werkloosheid (%)	8,8	3,0	6,0	5,5	2,6	2,0	2,1	2,7	2,8	3,4
Vast werk (%)	61,4	76,7	53,3	50,4	82,8	86,8	87,3	87,3	92,8	79,2
Vol tijds (%)	38,3	49,9	28,8	30,6	56,6	48,1	51,7	53,5	60,3	48,7
Uren	25,6	31,5	23,7	25,4	33,5	33,0	33,4	33,2	35,2	31,5
Leeftijd	39,6	45,7	35,9	33,8	45,5	42,2	41,6	41,0	42,9	40,9
Student/scholier (%)	26,2	9,4	38,2	42,2	3,3	2,2	4,7	5,4	1,0	11,9
Vrouw (%)	39	34,8	46,4	49	38,4	50,8	47,5	51,8	50,5	47,3
(kind van) niet-Europese migrant (%)	26,3	13,3	12,5	14,5	12,6	12,3	9,6	12,0	10,6	12,6
Trainingsintensiteit <6 mnd (%)	3,8	3,8	3,7	4,8	8,2	8,8	9,9	11,2	13,8	8,8
Trainingsintensiteit >6 mnd (%)	33,9	16,9	43,4	51,1	9,2	10,7	13,7	17,5	13,9	21,5

* Prognoses als gemiddeld jaarlijks percentage van de werkzame beroepsbevolking in 2021-2022.

Bron: POA 2023

Arbeidsmarktprognoses Rivierenland 2023-2028

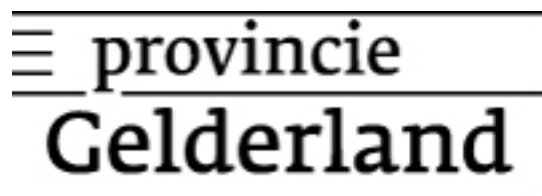
TABEL A3. Arbeidsmarktprognoses* (2023-2028) en actuele arbeidsmarkt cijfers (2021-2022) voor Nederland (NL) naar opleidingsniveau

	Basisonderwijs	Vmbo-b/k, mbo1	Vmbo-g/t, havo-, vwo- onderbouw	Havo, vwo	Mbo2	Mbo3	Mbo4	Bachelor	Master, doctor	Totaal
Uitbreidingsvraag (%)	0,2	0,2	0,3	0,2	0,4	0,6	0,4	0,2	0,4	0,3
Vervangingsvraag (%)	8,9	3,2	6,2	2,0	3,3	2,7	3,0	2,5	2,5	3,3
Arbeidsmarktinstroom (%)	13,0	6,5	1,4	0,7	3,8	4,5	3,5	3,8	3,0	3,9
ITKP	1,22	1,17	0,84	0,98	1,04	1,10	1,04	1,08	1,04	1,05
Typering ITKP	geen	geen	zeer groot	groot	enige	vrijwel geen	enige	vrijwel geen	enige	enige
Loopbaanperspectief	1,35	1,36	1,46	1,75	1,38	1,33	1,44	1,59	1,69	1,58
Bruto uurloon	15,9	18,7	15,9	20,0	21,5	21,2	23,5	29,0	36,0	25,0
Werkenden	461500	708800	740800	1013600	474800	621400	1582300	2369200	1626400	9642500
Bruto arbeidsparticipatie (%)	50,7	60,2	65,5	75,7	68,7	71,9	84,6	82,7	88,0	75,3
Werkzaamheid (%)	92	96	94	94	97	98	98	97	97	96
Werkloosheid (%)	8	4	6	6	3	2	2	3	3	4
Vast werk (%)	61	76	55	54	84	87	87	87	93	80
Voltijds (%)	44	52	31	36	56	50	52	57	67	52
Uren	26,9	31,7	24,0	26,4	33,8	33,2	33,5	34,0	36,3	32,2
Leeftijd	38,5	45,0	35,9	34,5	45,5	42,5	42,0	41,0	42,2	40,8
Student/scholier (%)	24	10	38	40	3	2	5	5	1	12
Vrouw (%)	39	36	48	46	40	49	48	50	50	47
(kind van) niet-Europese migrant	31	19	18	19	18	18	14	17	16	18
Trainingsintensiteit <6 mnd (%)	4,2	4,9	4,0	5,3	7,5	8,6	9,0	11,9	14,0	9,2
Trainingsintensiteit >6 mnd (%)	29,8	18,4	42,9	49,0	9,6	10,1	14,3	16,9	13,9	21,2

* Prognoses als gemiddeld jaarlijks percentage van de werkzame beroepsbevolking in 2021-2022.

Bron: POA 2023

In opdracht van de Provincie Gelderland

Colofon

© Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt
Niets uit deze uitgave mag op enige manier worden veelevoudigd zonder voorafgaande schriftelijke
toestemming van de directeur van het ROA.

Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt
Maastricht University
School of Business and Economics
secretary-roa-sbe@maastrichtuniversity.nl
www.roa.nl

Vormgeving
ROA secretariaat, Maastricht

oktober 2024
ISSN: 2667-0488